

Література.

1. Ільїч, Л. М. Трудовий потенціал України та ефективність його використання / НАНУ Інститут демографії та соціальних досліджень. – К.: - 2006 – 226 с.
2. Ільїч, Л. М. Система управління трудовим потенціалом держав / Науковий вісник Державної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр. – К.: ДАСОА. – 2007. – № 4 (5). – 256 с.
3. Мосьондз С. Роль міграції в розвитку українського суспільства. Адміністративне право. – 2006. - № 5. – 127 с.
4. Беленський П. Ю. Дослідження проблем к курентоспроможності регіону / Вісник НАН України. – 2008. - №5. – 78 с.

ІНДИКАТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

**Іванова Т.А., к.е.н., доцент,
Донецький державний університет управління**

Сучасні зміни в соціально-економічній системі держави, становлення ринкової економіки і, в той же час, розвиток регіоналізму і місцевого самоврядування обумовили необхідність зміни акцентів в мотивації та методах державного управління і макроекономічного планування. Державне управління — надзвичайно важлива сфера реалізації державної влади. За своїм змістом воно органічно поєднано з виконавчою гілкою державної влади. За останні роки не вдалося досягти такого рівня організації виконавчої влади, який властивий функціонально ефективній і структурно злагодженій економіці.

Важливе місце у впливі держави на економічні процеси займає індикативне планування. Воно є однією з найбільш адекватних ринковим відносинам формою макроекономічного планування. Як показала практика, регулюючі функції держави в умовах ринкової трансформації не можуть бути ефективними за відсутності надійної системи стратегічного прогнозування та індикативного планування. Свого часу адміністративною економікою був накопичений відповідний досвід, який досить ефективно використаний у країнах з ринковою економікою, наприклад, у Франції, Японії тощо. Особливо потрібне стратегічне прогнозування та індикативне планування для країн із нестабільною і неусталеною економікою. Відсутність фахових прогнозних оцінок основних показників макроекономічного розвитку

призводить до витрат, що вимірюються навіть не у відсотках, а багатократно. Це позбавляє економіку перспективи, дезорганізує поточну діяльність, адже йдеться про прогнозування таких ключових параметрів, як ВВП та його похідні, рівень інфляції і безробіття, державні податки і видатки, грошова емісія, відсоткові ставки та ін.

Як відомо, індикативне планування принципово відрізняється від директивного планування насамперед способами досягнення цілей, поставлених у плані. Його показники не мають статусу обов'язкових завдань для окремих господарських суб'єктів, а носять рекомендаційно-орієнтувальний характер. Виражаючи цілі і пріоритети соціально-економічної політики держави на відповідний період, показники індикативного плану набувають життєвої сили для окремих суб'єктів ринку лише за допомогою цілеспрямованої системи правових та економічних регуляторів. Індикативні плани включають розділи, які охоплюють увесь спектр проблем соціально-економічного розвитку країни: показники розвитку економіки в цілому (макроекономічні показники), окремих її сфер, соціального розвитку, зовнішньоекономічної діяльності та ін. Але серцевиною індикативних планів є економічні програми, спрямовані на розв'язання найбільш актуальних проблем розвитку країни. Не випадково тому індикативне планування часто називається економічним програмуванням. Так, сьогодні в Україні до таких проблем належать: модернізація виробництва, зміна структури економіки, створення нових робочих місць, утримання інфляції, соціальний захист населення, або в цілому - інвестиційно-інноваційна спрямованість розвитку.

Державні господарські органи в сучасних умовах в індикативній частині планування на основі аналізу функціонування економіки мають визначити:

- пріоритетні економічні цілі;
- варіанти прогнозів структурних змін;
- інноваційний вектор розвитку держави;
- динаміку і прогнозні тенденції найважливіших матеріально-фінансових пропорцій;
- зміни кон'юнктури зовнішнього і внутрішнього ринків;
- рівень співвідношення цін та інше.

Як непрямої і пасивний метод індикативне планування базується на принципах, які забезпечують:

- посдання інтересів усіх суб'єктів ринкових відносин - держави, регіонів, підприємств і окремих підприємців;

- порівняння витрат і доходів;
- комплексність, яка передбачає системний підхід у вирішенні економічних, соціальних, культурних, екологічних, зовнішньоекономічних та інших проблем;
- індикативність як спосіб визначення цілей і пріоритетів соціально-економічного розвитку;
- розробку способів їх досягнення на базі глибокого аналізу об'єктивного стану і динаміки розвитку суспільства;
- поєднання планового і ринкового регулювання розвитку економіки;
- перманентність, яка передбачає безперервний процес макроекономічного прогнозування і планування;
- орієнтацію на вирішення соціальних задач розвитку суспільства.

В цілому стратегічна мета макроекономічного планування розвитку економіки полягає у забезпеченні економічного зростання відповідно до критеріїв конкурентоспроможності та стабільного розвитку, інтеграції національних економік та процесів глобалізації. Завдання макроекономічного планування зводиться до забезпечення макроекономічної рівноваги і збалансованості, стабільного розвитку, високої конкурентоспроможності вітчизняної економіки, соціальної справедливості та екологічної безпеки.

Макроекономічне планування як спеціальний інструмент державного регулювання економіки виконує такі функції:

1. Конкретизацію цілей та пріоритетів розвитку національної економіки.
2. Забезпечення оптимального варіанта розвитку економіки.
3. Координацію економічної діяльності суб'єктів господарювання.
4. Контроль за ходом реалізації цілей та завдань, оперативне регулювання умов господарювання або зміну завдань економічної політики держави.

В Україні потрібно сформувані сучасні механізми прогнозування та індикативного планування, відповідні інституційні структури та статистичну базу, або посилити вектор регулюючої функції економічних процесів, що не суперечить ринковому вектору економіки.